

Μικρομεσαία
και εντάσεως
εργασίας
η βιομηχανία
στην Κεντρική
Μακεδονία

εξαγωγικός κλάδος (70% του παραγόμενου προϊόντος πωλείται στο εξωτερικό), για να αντιμετωπίσει τον πιεστικό ανταγωνισμό από τις επιχειρήσεις της Νοτιοανατολικής Ασίας, στρέφεται στη μεταφορά της παραγωγής της στις χώρες της Βαλκανικής. Βέβαια η διείσδυση στις βαλκανικές οικονομίες προσφέρει χαμηλό κόστος παραγωγής και εργασίας δημιουργώντας όμως εν γένει σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα. Οι μεγαλύτερες μονάδες που παραμένουν επενδύουν συνεχώς σε νέο εξοπλισμό και οργάνωση, με αποτέλεσμα ο κλάδος να μετατρέπεται από έντασης εργασίας, σε κλάδο έντασης κεφαλαίου. Η καλύτερη οργάνωση παραγωγής σε συνδυασμό με την βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος και τα νεότερα συστήματα προώθησης και εμπορίας ως τον τελικό καταναλωτή βοηθούν στην μείωση του κόστους της παραγωγής κα, στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Σημαντική είναι η έλλειψη επώνυμων ελληνικών προϊόντων, που οφείλεται κύρια στο σύστημα fason που κυριαρχεί στον κλάδο. Οι υπερβολικές βασίζονται σε ξένα μοντέλα, γεγονός που περιόρισε και καθυστέρησε την εξέλιξη του ελληνικού design στο ύφασμα και το έτοιμο ένδυμα. Ταυτόχρονα η μεταφορά της παραγωγής πολλών βιοτεχνιών στις γειτονικές βαλκανικές χώρες (με βάση στοιχεία του ΣΕΠΒΕ πάνω από 400 επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στις βαλκανικές χώρες) συνέβαλλε στη μείωση της απασχόλησης

ενώ μεγάλες επιχειρήσεις λόγω λανθασμένων οικονομικών ανοιγμάτων έκλεισαν η σκοπεύουν να κλείσουν σημαντικές μονάδες παραγωγής δημιουργώντας σημαντικά προβλήματα απασχόλησης στον εν λόγω κλάδο (π.χ. Νάουσα). Η ομάδα ξύλου-επίπλου αντιμετωπίζει δυσμενείς προοπτικές, καθώς η αγορά τελικού προϊόντος συρρικνώνεται στο «μαζικό» επίπεδο (λόγω γενικής εισοδηματικής στενότητας) και διαφοροποιείται έντονα στο «ποιοτικό» επίπεδο (έντονη εισαγωγική διείσδυση). Παράλληλα, η επάρκεια πρώτης ύλης δεν είναι εξασφαλισμένη. Δυνατότητες παρέχει η συνεργασία με άλλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και η αναζήτηση πρώτης ύλης μειωμένου κόστους στις βαλκανικές χώρες.

Τα μη μεταλλικά ορυκτά και τα οικοδομικά υλικά, εξαρτώμενα από την εξέλιξη στον τομέα των κατασκευών, δεν μπορούν να ελπίζουν σε συνεχή επέκταση όσο διατηρείται η σταθεροποιητική μακρο-οικονομική πολιτική. Ορισμένοι υποκλάδοι μπορεί να βρουν πρόσκαιρη διέξοδο σε εξαγωγές, κάτι που δεν ισχύει για άλλους λόγω τεχνικής δυσκολίας και κόστους μεταφοράς. Προτεραιότητα αποτελεί η επέκταση των επενδύσεων εξοικονόμησης ενέργειας και η μείωση του κόστους πρώτης ύλης, ενώ δυνατότητες προσφέρει η επέκταση στις βαλκανικές χώρες σε περίπτωση που αρχίσει η υλοποίηση κατασκευαστικών προγραμμάτων με διεθνή χρηματοδότηση, και σε συνεργασία με κατασκευαστικές εταιρείες.

Η εξέλιξη στους κλάδους χαρτιού, παραγώνων πετρελαίου και άνθρακα, πλαστικών λόγω μεγάλης δυναμικότητας των βασικών μονάδων και περιορισμένου μεγέθους εσωτερικής αγοράς, εξαρτάται από τις κλαδικές εξελίξεις σε επίπεδο χώρας. Για τους παραγωγούς τελικών προϊόντων, προτεραιότητα αποκτά η αναζήτηση νέων αγορών καταναλωτικών αγαθών, και άρα δυνατότητες προσφέρει η επέκταση στις βαλκανικές χώρες για εκμετάλλευση των υφιστάμενων παραγωγικών εγκαταστάσεων.

Για τον κλάδο των χημικών οι προοπτικές διαφοροποιούνται ανάλογα με το μεγάλο πλήθος των υποκλάδων και των παραγόμενων προϊ-

ντων. Η παραγωγή εξαρτάται από μακρο-οικονομικούς παράγοντες και από τις ενδοκλαδικές αναδιαρθρώσεις σε Κοινοτικό επίπεδο. Οι παραγωγοί τελικών προϊόντων χρειάζονται διαφοροποίηση των αγορών τους (π.χ. φαρμακευτικά) αλλά διαθέτουν μια εξασφαλισμένη αγορά (απελευθέρωση των εισροών του αγροτικού τομέα για λιπάσματα, αγροχημικά). Η εμπορική διείσδυση στα Βαλκάνια και η αξιοποίηση των εκεί εγκαταστάσεων συνιστούν νέα δυνατότητα επέκτασης του κλάδου.

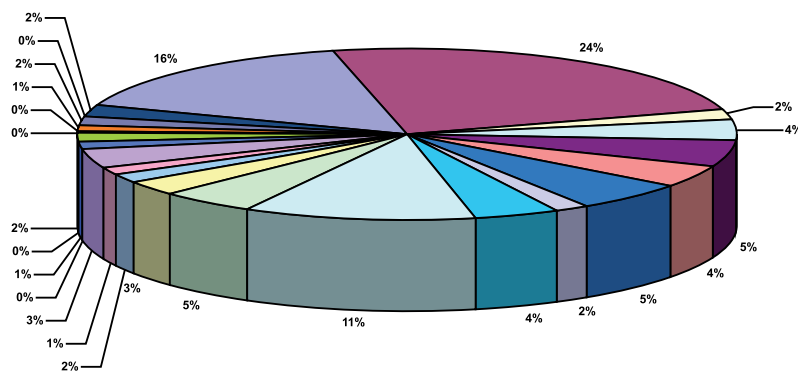
Επίσης ο κλάδος παραγωγής βασικών μετάλλων και ο κλάδος μεταφορικών μέσων-ναυπηγείων εμφανίζουν πολύ μεγάλο «δείκτη κλαδικής συγκέντρωσης», ενώ ο κλάδος με το χαμηλότερο βαθμό συγκέντρωσης είναι αυτός των ενδυμάτων καθώς κυριαρχείται από πολλές επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους. Από τα αποτελέσματα τους προκύπτει ότι στην Κεντρική Μακεδονία η βιομηχανία, χαρακτηρίζεται από χαμηλούς σχετικά βαθμούς κλαδικής συγκέντρωσης, δηλαδή, όντως απαρτίζεται ως επί το πλείστον από επιχειρήσεις μικρομεσαίου μεγέθους.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Παρά το γεγονός ότι η ανάδειξη της τεχνολογίας, της καινοτομίας και της πρόσβασης σε υψηλής ειδίκευσης προσωπικό καθιστά τον τομέα έρευνας τεχνολογίας- καινοτομίας καθοριστικό για το μέλλον της βιομηχανίας και της περιφέρειας γενικότερα εντούτοις παρουσιάζεται μία αδυναμία παραγωγής καινοτομίας από τους υφιστάμενους φορείς και κυρίτερα από τις ίδιες της επιχειρήσεις παρά το γεγονός ότι στη Θεσσαλονίκη δραστηριοποιείται πλήθος ερευνητικών φορέων και ινστιτούτων (π.χ. Παρατηρητήριο Καινοτομίας, δύο θερμοκοιτίδες) σημαντικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (Α.Π.Θ, ΤΕΙΘ) με παραρτήματα σε πόλεις της Κεντρικής Μακεδονίας (π.χ. Πέλλα, Σέρρες, Κατερίνη). Επίσης σημαντικό έργο διαδραματίζει η Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας μέσω της υλοποίησης του ΠΕΠ (και σχετικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων απευθείας με την Ε.Ε.

Αποτέλεσμα αυτού είναι να υπάρχει σημαντική υστέρηση σε σχέση με την Αττική τόσο σε επιδόσεις όσο και σε υποστήριξη και χρηματοδότηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης για τις ανάγκες των επιχειρήσεων και να υπάρχει μεγάλο κενό στη συγκεκριμένη περιφέρεια αναφορικά με την υιοθέτηση νέων μεθόδων και τεχνολογιών καινοτομίας.

Το βασικό συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι ο τομέας της βιομηχανίας αποτελεί βασική πηγή ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Απαιτείται η υιοθέτηση ενός κατάλληλου στρατηγικού σχεδίου, το οποίο θα κινείται μεταξύ άλλων στη βάση της ανάπτυξης των υποδομών, της σύνδεσης της παραγωγής με την εκπαίδευση και του δευτερογενούς με τον πρωτογενή τομέα, της αύξησης της απασχόλησης, της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, της ενσωμάτωσης της τεχνολογίας, της προσέλκυσης και ανάπτυξης επενδύσεων μέσω κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων, της υψηλής ποιότητας υποστήριξης υπηρεσιών στη βιομηχανία και της ύπαρξης του κατάλληλου νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου ■

Σχήμα 3: Κατανομή συνολικού αριθμού βιομηχανιών στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας

■ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	■ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
■ ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	■ ΕΠΙΠΛΑ
■ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	■ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΑΝΘΡΑΚΑ
■ ΧΑΡΤΙ & ΠΡΟΪΟΝΤΑ	■ ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ & ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ
■ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ	■ ΔΕΡΜΑ & ΓΟΥΝΑ
■ ΠΟΤΑ	■ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
■ ΕΝΔΥΜΑΤΑ-ΕΣΩΡΟΥΧΑ-ΑΞΕΣΟΥΑΡ	■ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ ΕΙΔΗ
■ ΧΗΜΙΚΑ-ΑΕΡΙΑ-ΧΡΩΜΑΤΑ- ΕΚΡΗΚΤΙΚΑ	■ ΦΑΡΜΑΚΑ-ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ-ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ
■ ΕΛΑΣΤΙΚΑ-ΠΛΑΣΤΙΚΑ	■ ΔΙΑΦΟΡΑ
■ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	■ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
■ ΚΑΠΝΟΣ	■ ΛΕΥΚΑ ΕΙΔΗ-ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΥΦΑΣΜΑ
■ ΞΥΛΟ-ΦΕΛΛΟΣ & ΠΡΟΪΟΝΤΑ	■ ΕΚΔΟΣΕΙΣ-ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ
■ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ-ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ	